

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM
A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

Zápis z prvního setkání Rady pro reformu vysokoškolského vzdělávání (R2V2)

Místo a datum konání: Praha, VŠE, náměstí W. Churchilla, Praha 3, 15.1.2010,
16:00 hodin

Přítomni: prof. Ing. Rudolf Haňka, Ph.D., FEng. (předseda),
Doc. Ing. Marie Bohatá, CSc.,
prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.,
Ing. Zbyněk Frolík,
prof. PhDr. Zdeněk Jirásek, CSc.,
Doc. Dr. Ing. Vladimír Kebo,
prof. Ing. Jiří Málek, DrSc.,
prof. Ing. Karel Rais, CSc., MBA,
Ing. Jiří Rusnok.

Omluveni: prof. Ing. Jan Hálek, CSc.,
Petr Kužel (zastoupen Zdeňkem Somrem),
prof. Jan Švejnar, Ph.D.

1. Uvítání a představen členů R2V2

V úvodu setkání předseda všechny přítomné přivítal a zároveň omluvil chybějící (Jan Švejnar, Jan Hálek). Jednotliví členové Rady se následně krátce představili. Rada požádala předsedu, aby jejím jménem vyslovil soustrast profesu Švejnarovi k náhlému úmrtí jeho ženy.

2. Jednací řád R2V2

Jednací řád Rady, který byl zaslán všem členům k posouzení, byl jednomyslně schválen. Nepřítomní dali předem souhlas s návrhem jednacího řádu prostřednictvím emailu.

3. Seznámení Rady s úkoly, které jí uložila ministryně školství, mládeže a tělovýchovy

1. Předseda informoval Radu o úkolech, které jí uložila paní ministryně. V průběhu diskuze bylo zřejmé, že tyto úkoly jsou definovány pouze v hrubých nárysech a Rada by proto uvítala podrobnější informace. Předseda požádá paní ministryni o jasněji definované zadání činností Rady. Řada členů Rady také konstatovala své překvapení

nad nečekaným obratem v rámci dohodnuté činnosti, která byla náhle změněna a dnes zahrnuje všech 7 či 8 projektů IPn Reforma terciárního vzdělávání.

2. Členové R2V2 byli v hrubém nárysu seznámeni s jednotlivými projekty a proběhla diskuse o způsobu jejich kontroly. Rada se shodla, že předseda napíše odborným garantům jednotlivých projektů IPn, aby Radu informovali o průběhu řešení projektů.

4. Porovnání návrhů reforem terciárního vzdělávání (Bílá kniha terciárního vzdělávání, Zelená kniha terciárního vzdělávání, Perspektivy dalšího vývoje českého vysokého školství a Námety pro novelizaci zákona o vysokých školách – Srovnání vypracované MŠMT a posouzení posudku BKTV vypracovaného experty OECD) a jiných dokumentů

1. Rada obdržela výše uvedené dokumenty a také detailně posoudila jejich srovnání vypracované MŠMT:

a. Kapitola 1 - Úvod

- b. *Kapitola 2 – Struktura terciárního vzdělávání.* Rada konstatovala, že mezi jednotlivými dokumenty existuje velká míra shody. Všechny dokumenty považují současný stav za neudržitelný a vidí nutnou potřebu diferenciací institutů terciárního vzdělávání.

- c. *Kapitola 3 – Řízení institucí.* Zde existuje menší shoda na tom, co vyhovuje či potřebuje změnit. Kdo má sedět ve správní radě vysoké školy, jak a kým jsou jmenováni členové správních rad. BKTV se málo věnovala akademickému senátu. Rada se shodla na nutnosti větší reprezentativnosti akademických senátů. Podle názorů členů Rady se v senátech často objevují lidé, kteří v akademické kariéře neuspěli, je tam málo profesorů či akademiků s bohatšími zkušenostmi. Váha hlasu musí být také úměrná odpovědnosti. Rada konstatovala, že české vysoké školství je velmi autonomní, a proto by se tato problematika neměla řešit jen na úrovni akademických senátů, ale o úroveň výše. Vhodný příklad složení a volby akademických senátů a správních rad existuje například v sousedním Rakousku, které má s českými zeměmi hodně společné historie.

- d. *Kapitola 4 – Výzkum a vývoj.* Zde existuje velké procento shody. Finanční prostředky pro vysoké školy by se měly rozdělovat soutěžním způsobem. Akreditační systém by měl být přísnější. Zdá se, že soukromé vysoké školy často obdrží akreditace za mírnějších podmínek než veřejné vysoké školy. Akreditační komise by se mohla věnovat školám, které nemají dostatečně kvalifikované vyučující. Rada konstatovala, že schvalovací procesy programů jsou příliš dlouhé v porovnání s univerzitami v zahraničí. To často způsobuje potíže v případě společných programů. Plzeňská kauza je ukázkou toho, že Akreditační komise nemá potřebné nástroje na reagování na situaci na školách, může jen akreditovat, občas hodnotí kvalitu školy, ale v převážné většině na to nemá ani kapacity. Z těchto důvodů při udělování akreditace zvažuje pouze minimální standard. Vzhledem ke značnému počtu a diverzifikaci oborů není

Akreditační komise schopná posoudit jejich kvalitu. Rodiče i studenti se chovají čím dál zodpovědněji a při výběru vysoké školy hledí na uplatnitelnost na trhu práce po absolvování školy. Kvalifikační rámec a hodnocení svých programů z hlediska uplatnitelnosti vysoké školy provádějí dobrovolně a ne proto, že jsou hlídány Akreditační komisí. Je třeba si ujasnit roli státu, zda chceme samostatné univerzity, které poskytují vzdělání bez ohledu na politiku státu.

- e. *Kapitola 5 – Třetí role univerzit.* Panuje všeobecná shoda, že je třeba rozšiřovat spolupráci univerzit s průmyslem.
 - f. *Kapitola 6 – Financování.* Panuje převážně všeobecná shoda. Kamenem úrazu je školné, na které se názory různí. V této fázi může Rada pouze konstatovat, že co se týče školného, o vhodnosti jeho zavedení zatím neexistuje v České republice shoda. Rada usoudila, že veřejné financování zřejmě nestačí plně k financování vysokého školství, a proto se hledají soukromé prostředky pro vysoké školy, ať už se jmenují školné, nebo jinak. Zpráva OECD je komplexní materiál, který se v zásadě shoduje s BKTV. Pro budoucí práci by Rada na základě této analýzy měla vycházet jak z BKTV, tak z doporučení analýzy OECD. BKTV jako taková nebyla akceptována, reforma vysokého školství se zastavila a Rada nemůže závěry zprávy OECD o školném doporučit. Je třeba problém pojmout jinak a hledat jiné cesty řešení. Rada se v závěru rozhodla kladně vyzdvihnout pomoc, kterou Česká republika od OECD obdržela. Dokument OECD je inspirativní zdroj a bude sloužit jako základ prací na reformě. OECD doporučuje diverzifikaci terciárního vzdělávání na instituce různého typu, např. na univerzitní a profesní instituty. Na diverzifikaci je třeba navázat financování vysokých škol. Systém finančního řízení vysokých škol je nutné nastavit, aby se co nejvíce propojily pravomoci a odpovědnost za rozhodnutí se zřejmým finančním dopadem. V závěru diskuze Rada konstatovala, že problematiku školného nelze řešit před zavedením finanční pomoci studentům vysokých škol. Také by se mělo vyjasnit, kdy má Rada předložit svá stanoviska.
2. Rada konstatovala, že BKTV a tzv. Zelená kniha připravená ČSSD, jsou široce založené dokumenty, s kterými je těžké srovnávat materiály připravené Univerzitou Karlovou a jejími ústavy, které se soustředí na mnohem užší spektrum problémů.
 3. Dalším předloženým materiálem byl dokument zasláný senátorem Hálkem. Rada upozornila, že k tomuto dokumentu proběhla série kulatých stolů, na kterých se projednával návrh na zřízení ministerstva vysokých škol. Podle posledních zpráv se nyní jako nejschůdnější jeví varianta 2, tj. že Akademie věd přestane být samostatnou kapitolou státního rozpočtu.
 4. Rada obdržela dokument *Změny v zásadách a pravidlech stanovení rozpočtu VVŠ*, který byl jako pracovní návrh nedávno zaslán k diskuzi VVŠ. Rada uvítala tento dokument, který považuje za krok správným směrem. Předseda informoval Radu, že o podobných problémech již vedl diskuzi s náměstkem prof. Růžičkou a prof. Slovákem

a doc. Münichem. Rada se proto rozhodla doporučit Skupině 3 jak posouzení vhodnosti algoritmů uvedených v Pravidlech (Sekce 2 a 3) tak i uvážit zdali by nebylo prospěšné obohatit tento dokument o případné závěry, ke kterým již mohl dojít doc. Münich a prof. Slovák či tým Reformy terciárního vzdělávání vedený doc. Fischerem.

5. Diskuze a schválení nejbližších činností Rady

Rada vidí svoji roli jako oponent návrhů na reformu vysokoškolského vzdělávání, určování priority, zadávání úkolů expertním týmům, vydávání stručných doporučení a určování směrů dalšího řešení. Rada považuje za nezbytné, aby na MŠMT fungovala otevřená komunikace a důrazně doporučuje ministryni školství zajistit, aby jednotlivé týmy, skupiny a odbory terciárního vzdělávání MŠMT spolu více komunikovaly.

Co se týče dokumentu OECD k hodnocení BKTV – Rada zdůraznila, že je to dokument od renomované mezinárodní instituce, která doporučuje další postup. Tým Jakuba Fischera dostane za úkol pro příští zasedání Rady v únoru t. r. tento materiál zpracovat, udělat vypořádání (10 stránkový výtah) a náčrt dalších činností v projektu.

Rada by měla obdržet od ministryně jasné definované zadání a mandát.

Materiály předkládané Radě jednotlivými týmy by měly být zpracovány takovým způsobem, aby reakce členů Rady mohly být podány z pozice poradce, tj. každý předložený materiál by měl být ukončen půlstránkovým souhrnem. Rada pak může reagovat odpovědí ano, ne, případně krátkým doporučením.

Rada požaduje zasílat ze seminářů a akcí jednotlivých týmů SWOT analýzy a jiné výstupy. Všem členům Rady bude rozeslán elektronický adresář se všemi kontakty ostatní členy.

6. Data příštích schůzí

Frekvence schůzek – výměny dokumentů a názorů budou probíhat v převážné většině elektronicky. Pracovní setkání s odbornými guaranty jednotlivých projektů se očekávají obvykle jednou za půl roku.

Další schůzka se uskuteční **25. února v 16:00 hodin v Rektorském salonku Akademické restaurace v Masarykově koleji ČVUT v Praze** (Thákurova 1, Praha 1).